

Модернізація системи освіти в Україні

У світовому просторі вирішується стратегічне завдання формування освіченого суспільства, створення міжнародної інноваційної освітньої середовища нового типу. Рішення цього завдання не зводиться до галузевих реформ і вузьковідомчим перетворенням, так як освітнє середовище не є звичайною сукупністю освітніх систем і рівнів, а являє собою складний феномен, за допомогою якого вирішується завдання перетворення освіти на засіб розвитку суспільства.

Одним з ефективних шляхів вирішення проблеми інноваційної освіти є науково обґрунтоване, осмислене, масове інноваційний напрямок в освіті, що спирається на вітчизняні та світові тенденції, передовий досвід і традиції (Аверкін В.М., Боголюбов В.І., Бордовський Г.А., Бургін М.С., Вазін К.Я., Волчков А.П., Гершунський Б.О., Дмитрієв П.Д., Загвязінський В.В., Кан-Калік В.А., Кларін М.В., Ковальова Т.М., Краєвський В.В., Куриленко Л.В., Лазарев В.Г., Моісеєв В.Б., Никандров Н.Ш., Поташник М.М., Сарань А.М., Скамніцький А.А., Светенко Т.В., Чурекова Т.М., Юсуфбекова Р., Яковлєва І.О., та інші). В останні роки з'явилися дослідження, присвячені різним аспектам проблеми розвитку окремих компонентів освітніх систем на основі інноваційного підходу: інновації в освітніх установах різних рівнів або ступенів (Бордовський В.А., Ковальова Т.М., Моісеєв В.Б., Окамніцький А.А.); інновації в управлінні освітніми процесами (Аверкін В.М., Волчков А.П.); проектування, моделювання інноваційних процесів (Жучков В.М., Светенко Т.В., Яковлєва Н.О.); підготовка викладача до інноваційної діяльності (Чинкін Н.Ш., Яковлєв В.А.) [5]. Але результати такі, що сучасне суспільство все ще потребує вирішення проблеми ефективного інноваційної освіти.

До початку ХХІ століття у світовій політиці відбулися радикальні зміни. Здійснюється будівництво єдиної Європи, що на думку її жителів, сприятиме культурному та академічному співробітництву. Важлива роль тут належить освіті. Адже в сучасному демократичному суспільстві зростає розуміння того, що міцність його політичних і соціально-економічних основ у певній мірі залежить від освіти громадян. Не випадково у всьому світі швидко збільшується число студентів. Останнім часом у більшості високо розвинутих країн освіта віднесена до найбільш пріоритетних сфер діяльності. Адже вона забезпечує зростання продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва.

Нині Україна вступила у відповідальний етап побудови нової держави, де забезпечення права на освіту, на працю, на вільний вибір професії, на здоров'я, соціальне забезпечення, як і на життя, стає основним правом кожної людини, гарантованим державою.

У більшості розвинених країн роль держави у сфері соціальних послуг вища, ніж у інших сферах економіки, а в освіті державний сектор займає панівну позицію. Адже цій сфері діяльності належить чи не найголовніша роль у формуванні людського капіталу, який нині є вирішальним у розвитку економіки, створенні ВВП.

У світі дві третини останнього створюється саме завдяки людському капіталу, важливою складовою якого є освітній рівень. Він є не лише фактором економічного прогресу, фактором забезпечення національної безпеки, соціальної мобільності та активності, соціально-економічного розвитку, цивілізованості суспільства, але і сприяє зниженню соціальної нерівності, бідності, безробіття, оскільки темпи науково-технічного прогресу, рівень організації виробництва, культури, продуктивності праці – все це походить від людського капіталу. Тому людський капітал, таку його складову як освіта, можна віднести до категорії соціально значимих благ. А освітня політика – це відносини не лише щодо забезпечення населення відповідними послугами, але і що до формування життєвого рівня населення і розвитку відповідної інфраструктури, формування, відтворення та розвитку людського капіталу [2, с.112].

Економічне піднесення на перший план висуває завдання формування системи неперервної освіти. У цьому контексті забезпечення доступності освіти набуває ще один вимір: формування умов для територіальної, соціальної та академічної мобільності молоді. Це й зумовлює значну актуальність дослідження даної проблеми [1, с.78].

В Україні, як і в усьому світі, зростає роль освіти у розвитку економіки, здійсненні соціально-економічних перетворень. Проте має місце відсутність адекватної реакції професійної освіти на потреби ринку праці. Значна частина випускників вищої школи (до третини) не працевлаштовується за спеціальністю. Потреба в професійній освіті особливо відчутно стала в умовах формування ринкових відносин. Адже на ринку праці до тих, хто шукає роботу, ставляться вимоги: наявність конкурентоздатних фаху і спеціальностей, рівень підготовки кадрів з урахуванням потреб роботодавців тощо. Отримання фахової підготовки дозволяє людині нагромадити капітал своєї особистості, працевлаштуватись, здобути впевненість у собі. Значну впевненість у цьому надає вища освіта, яка останнім часом стала надзвичайно жаданою не лише у нашій країні, а й у світі.

Втрата інтелектуального потенціалу дестабілізує та ослаблює країну, а в таких умовах, в яких нині перебуває наша держава, може стати загрозою національній безпеки. Тому модернізація освіти, основними цілями якої є забезпечення якості, доступності та ефективності, є гострою і актуальну проблемою.

Україною визнана необхідність запровадження інноваційної моделі розвитку економіки України. Інновації – це необхідний елемент будь-якого відтворювального процесу. У цей час людство стрімко змінює своє соціальне та інтелектуальне обличчя, інформація перетворилася в глобальний ресурс економічного зростання.

Саме інформація, управління та організація дозволили розвинутим країнам вступити в нову фазу розвитку цивілізації, формувати інноваційну модель економічного розвитку. Проте в Україні, на відміну від таких країн як США, Великобританія, Франція, де в останнє десятиріччя відбулась зміна державних пріоритетів на користь інвестицій у галузі, які формують людський капітал, на жаль, спостерігається зменшення кількості підприємств, які впроваджують інновації. І ця тенденція має місце і нині [3, с.349].

Метою Болонської системи є надання студентам свободи у виборі місця і програми навчання, полегшення працевлаштування на європейському ринку праці.

На конференції міністрів освіти у Норвегії у 2005 році українська делегація підписала угоду про приєднання України до Болонського процесу, а з 2010 р. вища освіта в нашій державі має перейти на Європейські стандарти [4]. Це позитивно позначиться не лише на якості підготовки кадрів, але й на формуванні в Україні інноваційної моделі економічного розвитку.

Основу сучасного економічного розвитку, що базується на знаннях, складає третинна освіта. Попит на цю освіту швидко зростає. То ж не дивно, що у високо розвинутих країнах, які стали на шлях інноваційного розвитку, пріоритет надається інвестиціям у фундаментальні науки, пов'язані з розвитком галузей, які формують людський капітал.

Потреба в освіті особливо відчутною стала в умовах формування ринкових відносин. Ринкові структури постійно звертаються до сфери освіти. Саме тут нагромаджені знання ринкового і соціального розвитку. В освітній сфері ведуться як науково-теоретичні дослідження, так і реалізація наукових ідей у практичній сфері.

Однак проблема доступності вищої освіти залишається. Це перш за все стосується формування умов для територіальної, соціальної та академічної мобільності молоді. Освіта як складова соціально-економічного розвитку покликана перетворитись у привабливу і відкриту для інвестицій сферу.

Тому подальший розвиток вищої освіти, зростання масштабів підготовки кадрів має залишатись стратегією не лише на найближчу, але і на віддалену перспективу. Одночасно потребує постійного вдосконалення ланка освіти, що передбачає наближення підготовки кадрів до потреб економіки.

Модернізація освіти має бути направлена на відповідність базовим принципам ринкової економіки, на перетворення освіти у важливий ресурс особистого, суспільного і державного розвитку, у ресурс реалізації важливих для громадян, суспільства і держави ціннісних орієнтирів, до яких можна віднести свободу, добробут і безпеку. Отримання освіти має бути економічно і соціально ефективним, має забезпечувати певний ефект. Інноваційний характер освіти стає важливим інструментом успішної конкуренції вищої школи з іншими соціальними інститутами. Сьогодні для створення у молоді позитивного іміджу вищої освіти важливо не лише забезпечити зміст, але і форми, технології навчання.

Узагальнюючи все вище зазначене, можна зробити висновок, що для формування певної успішної економічної моделі розвитку необхідне не лише збільшити зацікавленість в освіті, а й підвищити її якісний рівень. А модернізація освіти потребує структурних змін, співвідношення потреби підготовки кадрів різних рівнів. На цьому має бути зосереджена увага дослідників. А освіта має стати інвестиційно-привабливою, має бути забезпечена ефективність діяльності навчальних закладів, прозорість фінансових потоків, незалежною оцінкою якості знань.

Інвестиційна привабливість буде залежати від інноваційного характеру розвитку освітньої і практичної діяльності. В умовах недостатнього фінансового забезпечення важливим також є розробка ефективного фінансово-економічного механізму ресурсного забезпечення освітньої діяльності на всіх рівнях освіти, зосередження ресурсів на найбільш пріоритетних напрямках розвитку освіти. Інвестиційна привабливість у значній мірі залежить від економічної самостійності

освітніх закладів, зниження інвестиційних ризиків вкладень в освітню сферу, забезпечення прозорості процесів фінансово-господарського управління.

Література:

1. Кущенко В. Соціально-економічна модифікація в контексті побудови соціальної держави в Україні// Економіка України. – 2004, № 11. – С. 77-86.
2. Соціально-економічна захищеність населення України. Стан, тенденції, напрямки використання. – Режим доступу:
http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/VyFyd4.pdf.
3. Статистичний щорічник України. – К.: КОНСУЛЬТАНТ, 2004. – с. 349.
4. Повний текст Болонської Декларації – Режим доступу:
<http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolon>.
5. Писаренко В.І. Инновационное развитие образовательных систем как основа модернизации высшего образования – Режим доступу:
www.t21.rgups.ru/doc2008/1/11.doc

к.е.н. Котова М.В.

Одеський національний політехнічний університет

Формування портфеля особистих інвестицій на фондовому ринку України

Інноваційна трансформація економіки країни в ринкових умовах неможливе без стабільного та розвиненого ринку капіталів. Для стабілізації фінансового становища України необхідно забезпечити розширене відтворення шляхом залучення та переміщення коштів за допомогою стимулювання розвитку фондового ринку. Комплекс питань щодо концепції розвитку фондового ринку знайшов відображення в дослідженнях Т.Берднякова, О.Гаврилюк, Ю.Кравченко, В.Міщенко, однак, поза увагою залишилися фізичні особи, як потенційні інвестори в вітчизняні цінні папери.

Сьогодні для фізичних осіб існують наступні формування портфеля особистих інвестицій: самостійні інвестування (інтернет-трейдинг); передача коштів в довірче управління компанії з управління активами; колективне інвестування, а саме, придбання інвестиційних сертифікатів інститутів спільного інвестування (далі ICI).

Аналіз фінансового ринку в 2009 році свідчить, що відтік грошових коштів з банківської системи склав близько 100 млрд. грн., частина цих коштів була спрямована на фондовий ринок. Якщо раніше до 80 % фондового ринку складали кошти іноземних інвестиційних фондів, то після їх уходу ця ніша поступово стала заповнюватися приватними інвесторами.

В 2009 році фізичним особам була надана можливість щодо придбання цінних паперів через Інтернет. Послуги інтернет-трейдингу включають: постійний доступ інвестора до проведення операцій по брокерському рахунку, доступ до необхідної аналітичної інформації через Інтернет; мінімізацію ризиків для учасників торгів за рахунок використання технологій 100% депонування цінних паперів і схеми